

10.04.2015 – Sfânta și Marea Zi Vineri

Sfânta și Marea Zi Vineri

„Săvârșitu-s-a“ spre mântuirea noastră

† IPS Irineu,
Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei

Întreaga lucrare iconomică a Mântuitorului Iisus Hristos este un complex de sentimente și atitudini divine și umane în același timp. Infinitatea și realitatea acestor acțiuni au un caracter tainic, care depășesc tot ceea ce este omenesc. În acest context, Pătimirile Domnului rămân pentru noi oamenii o enigmă tulburătoare, tristă și mângâietoare, în același timp și pentru întreaga creație. De fapt, tot ceea ce Dumnezeu ne-a descoperit prin Fiul Său înomenit este minunat și mântuitor, Domnul fiind prezent în fiecare din faptele, cuvintele și gesturile Sale.

În chip deosebit, Sfinții Evangheliști au prezentat Patimile Domnului ca fiind un ansamblu de trăiri complexe și profunde în care Mântuitorul este prezent cu întreaga Sa iubire și dumnezeire. Aceste suferințe pe deplin umane și pe deplin reale scot în evidență pătimirea divină și umană a lui Hristos. În fața acestor pătimiri rațiunea omenească rămâne neputincioasă, fără să poată înțelege ceva din profunzimea lor. A pătrunde cu rațiunea umană analitică în interiorul acestor suferințe ale Fiului lui Dumnezeu înomenit este imposibil și tot efortul omenesc se vede neputincios să cerceteze adâncul de taină al acestei iubiri crucificate. Cu adevărat, cum spune Sfântul Apostol Pavel, aceasta „este taina economiei celei din veci ascunse în Dumnezeu, Ziditorul a toate, prin Iisus Hristos“ (Efeseni 3, 9). Efectiv, această economie divină a mângâiat și mângâie inimile noastre și ne unește strâns în iubire, ca să avem, cum spune fericitul Pavel, „belșugul deplinei înțelegeri pentru cunoașterea tainei lui Dumnezeu-Tatăl și a lui Hristos“ (Coloseni 2, 2). În felul acesta valoarea axiologică a jertfei Domnului este, în același timp, atât tainică, cât și mântuitoare, ambele avându-și izvorul și înțelegerea numai în iubirea fără margini a lui Dumnezeu-Omul, Care S-a adus jertfă de răscumpărare pentru întregul neam omenesc.

Patimile Mântuitorului, în Sfintele Evanghelii, apar ca o realitate ineluctabilă și ca o necesitate divino-umană în planul economiei mântuirii. Vorbind despre suferințele, răstignirea și moartea Sa, Domnul a susținut permanent că este absolut necesar ca El, Fiul Omului, să moară pentru noi. Deci, acestea intrau obligatoriu în marea taină a jertfei Sale pentru lume. Sfântul Evanghelist Marcu ne spune că Domnul vorbea deschis despre acestea: „Și spunea acest cuvânt pe față“ (Marcu 8, 32). Deliberarea Sa spre suferință și moarte a provocat o oarecare neliniște Sfântului Petru, care „luându-L deoparte a început să-L dojenească, zicându-I: Fie-ți milă de Tine să nu ți se întâmple ție aceasta“ (Matei 16, 22; Marcu 8, 32). Din cuvintele Apostolului rezultă că logica umană, limitată, nu putea să înțeleagă necesitatea Patimilor Domnului în opera de mântuire a neamului omenesc. Replica Mântuitorului lămurește însă această taină a mântuirii: „Iar El, întorcându-Se, a zis lui Petru: Mergi înapoia Mea, satano!

Sminteală Îmi ești; că nu cugești cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale oamenilor“ (Matei 16, 23). Deci, Domnul îl numește „satană“ pe acela pe care mai înainte l-a numit „fericit“, tocmai pentru că gândirea lui este în sensul unei mântuiri fără suferință.

Așadar, Patimile Mântuitorului, cum sunt descrise în amănunt de Sfinții Evangheliști, apar ca o necesitate divino-umană a economiei mântuirii oamenilor, subliniată de altfel de Mântuitorul Iisus Hristos în nenumărate rânduri. În acest context, de îndată ce ucenicii primeau vreo descoperire că El este Fiul lui Dumnezeu, El le dirija imediat atenția spre Cruce și suferința Sa, pe care le acceptă de bunăvoie pentru mântuirea lumii. De exemplu, Sfântul Apostol și Evanghelist Matei spune că: „De atunci a început Iisus să le arate ucenicilor Lui că El trebuie să meargă la Ierusalim și să pătimească multe de la bătrâni și de la arhierei și de la cărturari și să fie ucis, și a treia zi să învieze“ (Matei 16, 21; Marcu 8, 31; Luca 9, 22). În felul acesta, Domnul vorbea deschis și determinat despre necesitatea și indispensabilitatea suferințelor Sale pentru noi. Ca și Sfântul Apostol și Evanghelist Matei, Sfântul Evanghelist Marcu subliniază că Mântuitorul vorbea despre Cruce și moarte direct și pe față: „Și spunea acest cuvânt pe față“ (Marcu 8, 32).

În casa arhiereului Caiafa, Mântuitorul a fost întrebat despre ucenicii Săi și despre învățătura Sa. Înaintea acestuia, Domnul n-a căutat să-și ascundă învățătura despre dumnezeirea Sa, deși știa că va fi condamnat, ci a arătat că tot ceea ce a vorbit și a făcut le-a făcut în public, în sinagogile lor și în Templu, unde se adunau toți iudeii. Din cele săvârșite de Dumnezeu-Omul nimic n-a fost conspirativ, ca atare, El n-avea nevoie să fie întrebat, ci să fie întrebați toți cei care au auzit ce El a vorbit. Dându-l lui Pilat pentru a-L condamna la moarte, iudeii săvârșesc nu numai o nelegiuire gravă, acuzându-L de subminarea stăpânirii romane, ci îl aduc jertfă tocmai în ziua în care se jertfea de către iudei mielul pascal. Prin aceasta ei nu fac altceva decât să împlinească Legea Veche care și-a sfârșit rolul ei. De acum Mielul adevărat S-a jertfit pentru noi și pentru a noastră mântuire.

Prin cuvintele „De acum însă Fiul Omului va ședea de-a dreapta puterii lui Dumnezeu“, Mântuitorul a arătat tuturor că este Fiul lui Dumnezeu, Care S-a făcut și Fiul Omului din iubire de oameni și pentru mântuirea lumii. Deși Mântuitorul știa că acest răspuns înfurie și mai mult pe iudei, n-a negat că este și Împărat, dar a precizat că Împărăția Lui nu e din lumea aceasta. El nu neagă slava Împărăției Sale, căci, ca Dumnezeu, este Împărat indiferent de voința omului. Dacă Pilat a vrut să-L facă pe Hristos vinovat că vrea să fie împărat, tocmai cuvintele Domnului „Tu ai spus că Eu sunt Împărat“ i-au arătat lămurit că Mântuitorul este Împărat în sensul suprem al cuvântului. În felul acesta Pilat recunoaște astfel slava lui Dumnezeu-Cuvântul

întrupat. Mai mult, Domnul adaugă: „Eu spre aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc adevărul. Oricine este din adevăr, ascultă glasul Meu“ (Ioan 18, 37). Cu alte cuvinte, dacă El n-ar fi venit în lume, oamenii n-ar fi cunoscut adevărul că Dumnezeu este un Tată Care are un Fiu pe Care L-a trimis în lume să mântuiască pe oameni. Apoi, Fiul lui Dumnezeu, venind în lume, S-a descoperit pe Sine ca Adevărul Care stăpânește peste toate, scoțând minciuna din lume și pe demonul care tiraniza lumea prin amăgire.

Moartea Domnului Hristos poartă în sine iubirea fără margini a lui Dumnezeu față de lume, pentru aceasta Crucea reprezintă răscumpărarea oamenilor din robia diavolului și a morții, biruința iadului și începutul unei alte vieți veșnice. „Dacă m-ar întreba cineva, zice Sfântul Ioan Gură de Aur, care este cea mai mare faptă a Mântuitorului, eu aș trece sub tăcere creația cerului și a pământului, învierea morților și alte multe minuni și fapte deosebite și aș păstra numai Crucea care este mai presus de orice lucrare a Lui“. „Fiecare lucrare, fiecare cuvânt, fiecare minune a Domnului este considerabilă și divină, dar Crucea este admirabilă și mai presus de toate“, zice Sfântul Ioan Damaschin. Astfel, prin suferință, Cruce și moarte, Mântuitorul a trecut prin toate suferințele și a purtat toate luptele oamenilor împotriva răului. În mod deosebit El a îndurat pentru noi de la Ghetsimani și până pe Golgota toate tulburările umane și toate tristețile posibile care s-au acumulat în decursul timpului de la Adam până la El și apoi până la sfârșitul veacului. El a suportat de asemenea toate bolile oamenilor ca și când ar fi fost ale Sale, S-a întristat de toate necazurile noastre ca și când ar fi fost ale Sale. Pentru aceasta a și spus: „Întristat este sufletul Meu până la moarte“ (Matei 26, 38).

Tot referitor la suferința noastră putem spune că în El întreaga natură umană a plâns și s-a tânguit, văzând unde a ajuns prin căderea în păcat și în moarte. Pentru a ne vindeca de această decădere, în locul nostru și pentru noi toți, Domnul S-a întristat și S-a înfricoșat de toate păcatele lumii. Fără îndoială, toate acestea s-au adunat ca într-un potir de amărăciune și tristețe pe care Domnul îl cere Tatălui: „de este cu putință, treacă de la Mine paharul acesta“ (Matei 26, 39). Aceasta înseamnă că în El firea umană a ajuns la conștiința deplină a imensității căderii noastre și la disperarea spre care ne îndreptam fără El. Trăind toate acestea, Mântuitorul Hristos este singurul dintre toți oamenii pe deplin conștient de groaza păcatului și a morții. Pentru aceasta Stăpânul nostru Se ruga cu lacrimi, în locul nostru, Tatălui Ceresc ca noi să fim izbăviți de păcate și de moarte, așa cum se exprimă Sfântul Apostol Pavel: „El, în zilele trupului Său, a adus, cu strigăt și cu lacrimi, cereri și rugăciuni către Cel Ce putea să-L mântuiască din moarte și auzit a fost pentru evlavia Sa“ (Evrei 5, 7). Deci,

numai Dumnezeu-Omul putea să ne treacă de la moarte la viață și să ne dăruiască viață veșnică. Cuvintele „săvârșitu-s-a“ semnifică faptul că prin moartea Lui și prin Învierea cea de a treia zi El ne-a mântuit și ne-a dăruit viață veșnică și mare milă.

Sursa : Ziarul Lumina, 10 aprilie 2015